

Čeští muži se trápí

Dokončení ze strany 1

Jisté přehlížení situace otů „souvisí s tím, že muži jsou stále považováni za živitele rodiny, pracují ještě pořád více,“ říká Vít Jásek, výkonný ředitel Unie zaměstnavatelských svazů. Výsledky studie, které ukazují, že 23 procent z nich kvůli tomu trpí, jsou podle něj ovšem pozitivní. „To znamená, že se chtějí starat,“ míní Jásek. Vždy platilo, že muž tráví valnou část svého života v práci a rodinu přenechává manželce – proměňuje se ale vnímání otcovské role. Přibývá mužů, kteří chtějí trávit více času s potomky.

„Primárně to musí řešit zaměstnanec, který potřebuje změnit pracovní dobu. Jako zaměstnavatelé chceme vycházet vstříc, ale musíme vydělávat,“ dodává Jásek. Přehřívající se trh práce v tuto chvíli frustrovaným otcům nahrává. Pracovních sil je málo, firmy si je hýčkají a více akceptují jejich požadavky.

Mužský versus ženský svět

Podle Michaely Kudrnáčové ze Sociologického ústavu Akademie věd, která se na výzkumu podílela, spočívá mužské trauma částečně i v tom, že ženám činí menší potíže podřídit kariéru rodině. A to i za cenu, že mají zastávat horší pozici bez šance na postup, pohorší si finančně, nebo je nová práce pod jejich kvalifikací. Muži po založení rodiny proti tomu pracují více, aby ji hmotně zabezpečili. „Matky konflikt mezi prací a rodinou vyřeší tím, že si práci vyberou tak, aby jim do rodiny nezasahovala. Zatímco otcové začnou pracovat více a průběžně vysoké nároky práce tlumí, až když do života rodiny začnou zasahovat příliš,“ říká Kudrnáčová.

Tento jev potvrzuje i Josef Středula, předseda Českomoravské konference odborových svazů. „Bohužel se situace zhoršuje kvůli možnosti permanentního online připojení u některých profesí,“ konstatuje a upozorňuje, že pak hrozí vyhoření nebo zhoršení vztahů.

Určitou míru pnutí mezi prací a rodinou se zřejmě vymýtí nepodaří nikdy, nicméně Kudrnáčová poznamenává: „Studie ukazují, že konflikt mezi prací a rodinou sice souvisí se zhoršeným zdravím a životní spokojeností, ale v lehké formě neškodí.“

Podíl pracujících mužů a žen podle typu domácnosti

muži

Partnerská/manželská domácnost

zaměstnanec, živnostník **83 %**

- 4 % nezaměstnaný
- pod 1 % rodičovská dovolená
- 12 % ostatní

Rodiče s alespoň jedním dítětem do 18 let

zaměst., živnostník **94 %**

- 3 % nezaměstnaný
- pod 1 % rodičovská dovolená
- 3 % ostatní

Rodiče s dospělými dětmi

zaměst., živnostník **88 %**

- 4 % nezaměstnaný
- 8 % ostatní

46 a více

hodin týdně je hranice, nad níž násobně roste stres a nadměrné starosti zaměstnanců

60 %

těch, kteří pracují přesčas, uvedlo, že se kvůli zanedbávání rodiny ve prospěch práce trápí

20 %

Čechů zmeškalo v roce 2016 nějakou rodinnou událost kvůli práci: mužů bylo víc – 23 %, oproti 17 % žen

27 %

lidí nevládalo plnit si své domácí povinnosti, protože je příliš vytěžovalo zaměstnání

13 %

dotázaných si naopak nechalo zkrátit pracovní dobu, aby se mohli více věnovat rodině

79 %

mužů alespoň občas pracuje přesčas, u žen je to 64 %

16 %

respondentů odmítlo, když po nich zaměstnavatel práci přesčas chtěl

46 %

žen nikdy jejich zaměstnavatel práci přesčas neproplatil, z mužů to zažilo 33 % respondentů

Zdroj: Proměny české společnosti (Sociologický ústav AV, Masarykova univerzita, CERGE-EI, Median, Stem/Mark)

ženy

Partnerská/manželská domácnost

zaměst., živnostnice **79 %**

- 5 % nezaměstnaná
- 3 % rodičovská dovolená
- 13 % ostatní

Rodiče s alespoň jedním dítětem do 18 let

zaměst., živnostnice **79 %**

- 7 % nezaměstnaná
- 10 % rodičovská dovolená
- 4 % ostatní

Rodiče s dospělými dětmi

zaměst., živnostnice **89 %**

- 5 % nezaměstnaná
- 5 % ostatní

Rodiče s alespoň jedním dítětem do 18 let

zaměst., živnostnice **62 %**

- 6 % nezaměstnaná
- 27 % rodičovská dovolená
- 5 % ostatní

Rodiče s dospělými dětmi

zaměstnankyně, živnostnice **88 %**

- 5 % nezaměstnaná
- 7 % ostatní

lastech velkých měst často přepřelně. Když se nedaří sehnat místo v mateřince, řada lidí zůstane déle doma, protože si třeba nemohou dovolit soukromé hlídání a příbuzní žijí daleko. „Klíč k vyššímu zapojení matek na trhu práce je spatřován především v dostupné předškolní péči pro nejmenší děti. Nedávné dění kolem zajištění místa ve školkách pro dovolené děti ale ukázalo, že na toto řešení si v České republice budeme muset ještě počkat,“ dodává Kudrnáčová. Řešení zaváděná pro ženy ovšem pochopitelně mohou využívat i otcové.

Přesčasy ideálně zdarma

Studie odhalila i další velký pracovní problém: přesčasy. „Odpracované přesčasy jsou častěji propláceny mužům než ženám. Téměř polovina žen – 46 procentům – nejsou propláceny nikdy, mezi muži k této situaci dochází ve 33 procentech,“ uvádí průzkum.

Příčiny lze jen domýšlet. „Podle dat z naší studie bohužel nedokážeme přesněji určit důvody. Ale pravděpodobně hraje roli, že ženy více než muži pracují na zkrácený úvazek, přičemž výše úvazku nemusí odpovídat vyžadované práci. Ženy jsou také daleko méně zastoupeny v odvětvích, kde si nelze vzít práci domů, jako je například zemědělství, těžba nebo stavebnictví,“ hledá vysvětlení Kudrnáčová.

Vít Jásek z Unie zaměstnavatelských svazů míní: „Například ve zdravotnictví si dokážu představit, že na zdravotní sestry je obrovský tlak, protože jich je málo. Zaměstnavatel musí zajistit službu, nemůže nemocnici zavřít. Je to oboustranně složitě. Ale mělo by to být proplácené,“ říká zástupce zaměstnavatelů. Odborový boss Josef Středula varuje, že to odporuje zákoníku práce: „Jakmile to dovolí zaměstnanec jednou, za nějakou dobu se to stane nepسانou normou.“

Nerovné podmínky mužů a žen se snaží odbourat projekt Rovná odměna, který zajišťuje ministerstvo práce. Vychází z předpokladu, že nerovnost panuje v odvětvích, která jsou hůře placená a ženy jsou v nich více koncentrované – školství, zdravotní a sociální péče. Dalším důvodem je nižší zastoupení žen ve vedoucích pozicích a nerovnoměrná dělba práce v domácnosti.

FOTO: SHUTTERSTOCK // KOLÁŽ ŠIMON / LN

Symbióza pracovního a soukromého života je v posledních letech jednou z programových priorit ministerstva práce a sociálních věcí. „Pro efektivní sladování je nezbytná dostatečná nabídka dostupných služeb péče o děti před-

školního a mladšího školního věku a zároveň dostatečná nabídka flexibilních forem práce,“ shrnuje problematiku Barbara Hanousek Eckhardová z tiskového oddělení ministerstva. Východisko spatřuje mimo jiné v masivněj-

ším zavádění dětských skupin. „Aktuálně je kolem 830 dětských skupin s 11 tisíci místy,“ upřesňuje mluvčí.

Pomoci by měla také garance míst pro děti v mateřských školách, které jsou ve spádových ob-